

Svar på remiss – Ökat uppgiftsutbyte i det brottsförebyggande arbetet

SOU 2024:87

Sammanfattning av ärendet

Botkyrka kommun har givits tillfälle att yttra sig över utredningen SOU 2024:87.

Botkyrka kommun tillstyrker förslagen i utredningen men vill lyfta fram behovet av: tydligare vägledning för tillämpning av sekretessbrytande informationsdelning, en utförligare barnkonsekvensanalys, samt samordning med förslag på sekretessbrytande bestämmelser från andra utredningar för att undvika dubbelreglering.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Övergripande synpunkter på förslagen

Botkyrka kommun tillstyrker utredningens förslag och anser att de är ändamålsenliga i förhållande till syftet. Vi ser positivt på ökade möjligheter för skola, socialtjänst och brottsbekämpande myndigheter att utbyta information i brottsförebyggande syfte, särskilt för att stödja barn och unga i riskzon. De samhällsutmaningar brottsligheten medför kräver en stärkt samverkan, och vi anser att förslagen bidrar till detta. Samtidigt är det viktigt att informationsdelningen sker ansvarsfullt, och vi instämmer i att samtycke bör eftersträvas i första hand.

Botkyrka kommun ser särskilt positivt på att utredningens förslag bidrar till en ökad möjlighet till samarbete mellan skola och socialtjänst, framför allt utifrån den nya sekretessbrytande bestämmelse gällande informationsutbytet från socialtjänst till skola som tidigare saknats. Vi utgår från att detta kommer att möjliggöra bättre samverkan kring individer samtidigt som det är positivt att socialtjänsten får behålla ett visst mått av självbestämmande att bedöma när utlämnande av information är olämpligt.

Vi instämmer i behovet av att skolan får tillgång till information om elever exempelvis missbrukar narkotika, begår brott eller riskerar att dras in i kriminalitet eller extremism. Även uppgifter om konflikter mellan

kriminella grupper och hotbilder ser vi som viktiga att dela både till och mellan skolor.

Den nuvarande sekretesslagstiftningen försvårar denna typ av informationsdelning, och vi anser att de föreslagna förändringarna kan stärka tryggheten i skolan och det brottsförebyggande arbetet. Vi ser också positivt på att den nya bestämmelsen, 23 kap. 6b § OSL, om skolan möjlighet att lämna uppgifter till socialtjänsten även gäller vuxenverksamhet, vilket stärker socialtjänstens möjligheter att få relevant information, särskilt om unga vuxna.

Botkyrka kommun ställer sig också positiv till ändringen i 35 kap. 10 c § OSL. Förändringen stärker socialtjänstens ställning gentemot polismyndigheten och kan förbättra polisens möjligheter att dela information i brottsförebyggande syfte. Eftersom även denna bestämmelse omfattar vuxna ser vi att den ger socialtjänsten bättre förutsättningar att få ta del av relevant information.

Botkyrka kommun ställer även sig bakom förslaget om att inte införa någon särreglering av uppgiftsutbytet inom specifika samverkansformer. Med de förändringar som redan är föreslagna bör en tillfredsställande samverkan ändå vara möjlig utan särreglering kopplat till specifika samverkansformer. Eftersom samverkan mellan offentliga aktörer ofta förändras och det brottsförebyggande området är under stor utveckling bedömer Botkyrka det som komplicerat att anpassa lagstiftningen efter specifika samverkansformer bland annat då det är svårt att förutse hur samverkan kommer se ut i framtiden.

Behov av tydligare vägledning

Botkyrka kommun instämmer i det som förmedlas i utredningen, exempelvis under 6.1.4, att det är svårt att i detalj reglera vilka typer av uppgifter som får lämnas ut från socialtjänsten till skolan enligt den sekretessbrytande bestämmelsen. Samtidigt ser vi ett behov av tydligare vägledning för hur bestämmelserna ska tillämpas i praktiken. En tydligare och något mer konkret vägledning skulle kunna motverka den osäkerhet som redan råder kring sekretessbrytande regler och minska risken för godtyckliga bedömningar, samtidigt som den möjliggör en ändamålsenlig tillämpning av reglerna.

Risken för dubbelreglering (9.8 i utredningen)

I den tidigare utredningen *Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – Behov och föreslagna förändringar* (SOU 2024:63) föreslås en avsevärt förenklad reglering. Båda utredningarna, SOU 2024:87 och SOU 2024:63,

adresserar behovet av förbättrat informationsutbyte mellan myndigheter, men med olika fokusområden. Det upplevs som otydligt hur dessa två utredningar förhåller sig till varandra. I sektion 9.8 av SOU 2024:87 nämns en överlappning mellan förslag på ändringar i offentlighets- och sekretesslagen. Om förslagen i SOU 2024:63 genomförs först kan vissa av ändringarna i SOU 2024:87 bli överflödiga. Flera parallella och likartade bestämmelser kan även leda till juridisk otydlighet om vilken bestämmelse som ska tillämpas i olika situationer. En samordning mellan utredningarna bör därför göras, samt en analys av hur förslagen bör justeras för att komplettera varandra. Detta skulle minska rättsosäkerhet och överflödiga regelverk.

Botkyrka kommun anser att specifika undantag, som de som föreslås i SOU 2024:87, är en mer ändamålsenlig lösning för denna typ av brottsförebyggande arbete än de breda förändringar som föreslås i SOU 2024:63.

Förtroenderisker med informationsdelning

I utredningen lyfts potentiella förtroenderisker med att dela information utan den enskildes samtycke, särskilt i relation till de föreslagna sekretessbrytande bestämmelserna för socialtjänsten. Botkyrka kommun har utifrån andra utredningar och förslag framfört liknande farhågor, exempelvis i remissvaret till SOU 2024:63. Botkyrka kommun har fört fram en oro kring den stora mängd förändringar som görs på socialtjänstens område i syfte att motverka brottslighet. Oron har bestått i att medan dessa åtgärder kan vara motiverade i nuläget kan de långsiktigt leda till ett skadad förtroende för socialtjänsten, där personer i behov av stöd och vård inte lämnar uppgifter till socialtjänsten av rädsla för att dessa uppgifter kommer spridas vidare till andra aktörer, framför allt polis. Den oron kvarstår. Däremot bedömer vi att just detta förslag i sig har en begränsad påverkan på denna oro då det enbart ger socialtjänsten en större skyldighet att lämna ut uppgifter i den del det begärs från skolan och även där finns det ett utrymme att neka utlämnande för det fall det bedöms som olämpligt.

Utifrån att det pågår flera parallella utredningar om ökat informationsutbyte ser vi dock ett behov av en samlad bedömning av vilka konsekvenser de kan få för allmänhetens tillit till socialtjänsten.

Behov av fördjupad barnkonsekvensanalys

Botkyrka kommun anser att utredningen lyfter viktiga konsekvenser för barn och unga men ser behov av en mer utförlig och metodisk barnkonsekvensanalys.

Analysen fokuserar främst på en principiell avvägning mellan olika rättigheter, men går inte tillräckligt in på hur förslagen påverkar olika grupper av barn i praktiken. Exempelvis saknas en tydlig konsekvensanalys av risken för ökad stigmatisering och övervakning samt hur olika grupper av barn kan påverkas olika av förslagen.

Det framgår inte i analysen om eller hur barns röster har beaktats i utredningen. Vidare finns det oklarheter kring hur förslagen påverkar barns förtroende för skola och socialtjänst. I analysen erkänns att det saknas forskning på området, men nämner inget om hur man tänker följa upp och utvärdera de långsiktiga konsekvenserna av förslagen. En mer utförlig analys av dessa aspekter, liksom en diskussion om kompletterande insatser för att stärka barns tillit till myndigheter, skulle bidra till att säkerställa att förändringarna blir så välgrundade och verkningsfulla som möjligt.